

SALA 12

El gust amarg de l'exili

A començaments del mes d'agost de 1492 de les viles i ciutats catalanes en sortien grups de gent que havia decidit mantenir-se en la fe jueva, i prendre el camí de l'exili. Aquest era llarg i difícil, ple de contratemps, de perills i d'incertesa.

La majoria dels exiliats de Girona i els entorns es varen dirigir al Rosselló. A Perpinyà varen arribar-hi Astruc Abraham, Lleó Aninai, Mossé Vidal, Samuel Salamó, i Esdres Bellshom, secretaris de l'aljama de Girona, amb els rotlles de la Llei i els llibres i estris sagrats que havien pogut endur-se de la sinagoga. A començament de setembre de 1493 el rei de França va lliurar els comtats de Rosselló i Cerdanya als reis de Castella i Aragó. Com a conseqüència d'això, Ferran va fer extensible l'edicte d'expulsió als jueus de Perpinyà, Cotlliure, Elna i Millàs. A inicis d'octubre, del port de Cotlliure van sortir-ne 39 persones, entre les quals s'hi compta-

ven famílies d'origen gironí (De Piera, Nissim, Asdrai).

A Pisa, Livorno, Nàpols o Roma, la memòria i la tradició catalana d'una part de la comunitat jueva va perdurar fins a les darreries del s. XIX. D'altres varen fer cap a indrets més llunyans, com les costes balcàniques o algunes ciutats de l'Imperi Otomà, on eren ben acollits i considerats una nova font de riquesa i de prosperitat. La comunitat de Salònica va mantenir alguns trets culturals judeocatalans fins a la seva destrucció, a mans de la barbàrie nazi.

Avui queden molt poques reminiscències dels jueus i jueves que van haver d'abandonar el que havia estat la seva terra durant tants segles. Tot i així, en preservem el record i el llegat, ja que ells i elles formen part d'una riquesa intrínseca, essencial i imprescindible: la del nostre passat, la nostra història i la nostra memòria.

■ Representació d'una nau. *Pintura sobre fusta. MNAC, Barcelona*

RETORNAR-HO AL SEU LLOC, GRÀCIES